

3 september 2011

FASO-Nieuwsbrief – 2011 nummer 7

Inhoudsopgave

- In memoriam Adriaan Bonsel
- Wie wij zijn? UMA Kamerorkest
- De recensie - Berlioz – Ouverture ‘Les Fancs-Juges’
- FASO-meespeelproject Bussum
- Muziek en het brein
- Scratchorkest MCO
- 50 jaar Ars Musica
- Jeugd Symfonieorkest Rijnstreek
- Stichting De MuziekFabriek – Orgelconcert Poulenc
- FASO-concertagenda
- Kopij FASO-Nieuwsbrief

Beste lezer,

Het nieuwe muziekseizoen is voor de meesten weer begonnen! We hopen dat u een mooie vakantieperiode hebt gehad. Voor veel orkesten breekt een drukke tijd aan, met uitdagende programma's en concertreizen. In deze FASO-Nieuwsbrief daarvan weer enkele inspirerende voorbeelden. En mocht u nog niet volgeboekt zijn, leest u dan vooral over mogelijkheden om mee te spelen in een Meespeelproject, een Projectorkest en een Scratchorkest.

Deze nieuwsbrief begint met het droevige nieuws van het overlijden van Adriaan Bonsel, markant musicus en jarenlang dirigent van het FASO Fluitensemble. Verder vindt u in deze nieuwsbrief ook weer onze vaste rubrieken De Recensie, Wie wij zijn? en de FASO-concertagenda.

Wist u trouwens dat Franse baby's 'stijgend' en Duitse baby's 'dalend' huilen? U leest erover in de bijdrage Muziek en het brein.

We wensen u weer veel leesplezier!

Redactie FASO-Nieuwsbrief
(Piet Boekhoudt, Jet Katgert en Wil Senden)

In memoriam Adriaan Bonsel

Oud-dirigent FASO Fluitensemble overleden

Op 9 juli 2011 bereikte ons het bericht dat Adriaan Bonsel is overleden. Adriaan was van september 1978 tot en met november 1991 dirigent van het Faso Fluitensemble 'FLENS'.

Adriaan Bonsel werd op 4 augustus 1918 in Hilversum geboren. Vanaf zijn 11e jaar speelde hij al fluit in orkesten (de Harmonie van Hilversum, de Militaire Kapel in Amersfoort en de Hilversumse Orkestvereniging). Dankzij een beurs en een bedrag van Heineken kon hij fluit studeren aan het Amsterdams Conservatorium, achtereenvolgens bij K. Willeke, W. Clemens en H. Barwahser (allen fluitist van het Concertgebouworkest). Als componist kreeg hij zijn opleiding van Hendrik

Andriessen, Sem Dresden, Jan Felderhof en Jan Koetsier.

Op 1 juli 1938 trad Bonsel in dienst van het KRO-orkest. In 1945 was hij betrokken bij de oprichting van het Radio Filharmonisch Orkest (destijds Radio Philharmonisch Orkest gedoopt). Met zijn overlijden stierf het laatste orkestlid dat daarvan getuige was. Bonsel was bovendien jarenlang lid van het Radio Philharmonisch Sextet. In 1983 beëindigde hij zijn lange carrière als fluitist.

Als componist stond Bonsel niet bekend als 'nieuwlichter'. De meeste van zijn composities zijn geschreven voor amateurssembles. Voor FLENS schreef hij de werken 'Pijpwerk' en 'Fluitekruid'. Het werk 'Anthriscus Sylvestris' (oftewel Fluitekruid) componeerde hij in opdracht van de Nederlandse Regering en is opgedragen aan Piet van der Hurk en FLENS. Door de zelfstandige rol van iedere stem vraagt Fluitekruid om grote concentratie en flexibiliteit van de spelers. Zowel in dynamisch als ritmisch opzicht een uitdaging voor spelers en dirigent.

Adriaan was een bijzondere man, die bezeten was van muziek. Thuis leefde hij erg sober. Hij was onbaatzuchtig en bescheiden. Als leraar en dirigent was hij streng, gedisciplineerd en kortaf. Hij had een groot gevoel voor nuances, moduleringen en fraseringen en ieder detail werd eindeloos gerepeteerd. Elke noot werd met een potlood betekend. Adriaan was vaak in zichzelf gekeerd en FLENS was voor hem een mogelijkheid om contact te leggen. Hij bemoeide zich niet met conflicten tussen de leden van het ensemble onderling, omdat hij vond dat muziek daar ver boven verheven was. Naast een begenadigd fluitist was Adriaan ook een hele goede pianist.

Adriaan Bonsel bereikte de leeftijd van 92 jaar.

(Marieke Vos, FLENS)

Wie wij zijn?

UMA Kamerorkest

Van Fred Rasing ontving de redactie de volgende bijdrage:

De Utrechtse Muziekacademie of kortweg UMA Kamerorkest is een ensemble met een bezetting van ongeveer 25 strijkers en 12 blazers. Het orkest is in 1994 opgericht op initiatief van een aantal oud-leden van studentenorkesten en richt zich in het bijzonder op mensen die hun studietijd achter zich hebben gelaten en toch op hoog niveau willen blijven musiceren. De reguliere repetities zijn op woensdagavond van 20:00 tot 22:30 uur in het Stedelijk Gymnasium onder leiding van Marco Bons die al sinds de oprichting onze vaste dirigent is. Na de repetities wordt het vaak nog gezellig tijdens de nazit in café De Maan. Weekendrepetities sluiten we vaak af met een gezamenlijk etentje in het Oude Pothuis. Er is dus meer dan muziek alleen!

We studeren per jaar minstens twee eigen programma's in waarbij we ons proberen te onderscheiden door een originele programmakeuze. Dit betekent dat we naast klassieke werken van Beethoven, Schumann en Mozart ook graag minder uitgevoerde werken als *Variaciones Concertantes* van Alberto Ginastera en *Symfonie in D* van Tristan Keuris op de lessenaar leggen. Voor sommigen misschien even wennen maar uiteindelijk is iedereen overtuigd na de positieve reacties op de concerten. Ook samenwerkingen met koren, zangsolisten of afstuderende conservatoriumstudenten staan geregeld op het programma. We geven onze concerten meestal in 's-Hertogenbosch en Utrecht (en soms ook wel eens in Amsterdam).

Naast de eigen concerten heeft het UMA Kamerorkest ook jarenlang haar medewerking verleend aan het *Maassluis Classical Night* openluchtconcert. Hiervoor groeide het orkest uit tot een symfonieorkest en werkten we samen met koren en goede (zang)solisten. Als opstart na de zomervakantie studeerden we in minder dan drie weken een avondvullend programma in met onder andere orkestwerken, ouvertures, opera aria's en musical songs. Dit jaar slaan we een keer over, maar volgend jaar hopen we weer van de partij te zijn.

Om de penningmeester wat te ondersteunen laten we ons af en toe ook inhuren als begeleidingsorkest. Zo hebben we de afgelopen jaren onder andere Verdi's *Rigoletto*, Mozarts *Requiem* en Händels *Messiah* (in het Concertgebouw) uitgevoerd. Het lijkt overigens wel of de UMA garen spint bij de financiële crisis: we krijgen de laatste tijd meer aanvragen dan we kunnen honoreren en hebben dus de luxe selectief te kunnen zijn. Voor de komende twee jaar zijn we intussen al voorzien: in het voorjaar van 2012 gaan we meewerken aan twee geënceneerde uitvoeringen van Giuseppe Verdi's opera *Giovanna d'Arco* en in hetzelfde najaar het oratorium *The dream of Gerontius* van Edward Elgar.

Nu de zomervakantie er weer op zit, gaan de repetities weer bijna van start. De eerstvolgende concerten zijn gepland op 28 en 29 januari 2012 en op het programma staan deze keer de *Klassieke Symfonie* (nr. 1) van Sergei Prokofiev, *Symfonie 103 (met de paukenroffel)* van Joseph Haydn en *The Wound-Dresser* van John Adams. De bezetting is intussen compleet maar voor geïnteresseerde strijkers zijn er vast nog wel mogelijkheden.

Meer informatie over het orkest vind je op onze website:
www.uma-kamerorkest.com

De recensie

Berlioz – Overture 'Les Francs-Juges'

Hector Berlioz (1803-1869) componeerde rond 1827 de opera 'Les Francs-Juges' op een libretto van een vriend. Hij maakte het werk nooit af en vernietigde de muziek. Alleen de ouverture is bewaard gebleven en enkele andere stukken hergebruikte Berlioz in andere composities. De ouverture is inmiddels een populair zelfstandig orkestwerk.

De titel 'Les Francs-Juges' betekent letterlijk 'vrije rechters' en verwijst naar de 'Vehmrichter'. De Vehm was een geheim genootschap van 'rechters' dat midden 13^e eeuw werd opgericht in Westfalen (Duitsland). Het had aanvankelijk goedkeuring van kerk en staat, maar ging later steeds meer op eigen houtje te werk. Het woord 'Vehm' is afgeleid van het Latijnse 'fama', een wet gebaseerd op een gezamenlijke opinie.

Doodstraf en niets dan de doodstraf

De verdachte kreeg altijd de doodstraf (verhanging) hoe zwak het bewijs ook was. Daarom kwamen veel verdachten niet opdagen bij hun 'proces', het had toch geen zin. Kwam je op voor een verdachte, dan werd je met hem verhangen. En om de geheimen van het genootschap geheim te houden, werden kritische leden eveneens verhangen. Vluchtte je als verdachte, dan joeg de organisatie net zo lang op je tot ze je vonden. Uiteraard om je daarna alsnog te verhangen. De Vehm liet de 'processen' liefst rond middernacht plaatsvinden, om het geheel een extra sinister tintje te geven.

Uiteindelijk veroordeelden de staat en de kerk deze organisatie, maar in sterk afgeslankte vorm bleef de Vehm toch bestaan.

Eind 19^e eeuw ging de Vehm ondergronds en leken de gewelddadigheden verleden tijd. In de jaren 1930 kreeg dit alles met de nazi's nieuw leven ingeblazen. Met de val van het Derde Rijk in 1945 lijkt de organisatie definitief van het wereldtoneel verdwenen te zijn.

De ouverture

Voor deze ouverture van ongeveer 12 minuten neme men: 2 fluiten
2 hobo's, 2 klarinetten, 4 hoorns, 2 fagotten, contrafagot, 3 trompetten, 3 trombones, 2 tuba's, pauken, bekkens, grote trom, violen, altviolen, celli en contrabassen.

Wat opvalt in 'Les Francs-Juges', is dat er veel unisonostukjes in zitten en dat strijkers en blazers vaak tegenover elkaar staan.

Een opname vind je op [YouTube](#). (Het Royal Scottish Academy of Music and Drama Symphony Orchestra speelt helaas niet altijd even zuiver. Maar al met al wel een mooie uitvoering vanwege dynamiek, snelle passages en knetterend koper.)

De ouverture begint met een langzame introductie in f-klein, voornamelijk gespeeld door de strijkers. Hierop volgt een korte pianissimopassage die naar een grotendeels unisono gespeelde passage in het koper leidt.

Verderop staat er 'allegro assai' met de halve noot = 80 volgens Maelzels metronoom. De strijkers zullen moeite hebben de extreem snelle (en bekende) loopjes goed gearticuleerd en gelijk te spelen. Maar dit is wel belangrijk om te voorkomen dat het een notensoep wordt.

In dit deel is bij de trombones de onheilspellende 'Vehm-frase' te horen, zoals sommigen de 3 overgebonden signaaltonen noemen. Deze is niet te missen: de trombones spelen zo hard als ze kunnen en herhalen de zin meteen erna 2x, steeds iets lager. Tegelijk zorgen de andere instrumenten voor veel onrust, de strijkers bijvoorbeeld spelen bijna tremolo's.

Dan is er opeens een blij tussenspel, bijna een straatdeuntje zo gemakkelijk zing je het mee. Eerst de 1^e violen, dan houtblazers meerstemmig. Maar dan klinken er weer onheilspellende klanken, de lol is voorbij. Zou Berlioz hiermee uitbeelden dat onschuldige mensen die op straat vrolijk rondlopen opeens opgepakt worden door de Vehm-leden?

Hoe dan ook, we zijn nu aangeland bij het middengedeelte dat opent met een koraal van de blazers in hele noten met een tegenstem van achtsten en kwarten in de strijkers. Het lijkt net of de strijkers zich forte, onregelmatig, ietwat pinnig en steeds heftiger verzetten tegen de serene blazers. Na een kleine dynamiekclimax begeleiden de strijkers in een regelmatig ritme (kwarten) de blazers. Door het tempo klinkt er nog wel wat onrust of onvrede op de achtergrond. Zullen de beklaagden bijna berusten in hun lot? Nee, want de kwarten krijgen voorstellen en worden van pianissimo naar fortissimo opgestuwd. De onrust keert terug. En dan, opeens, klinkt dat bekende deuntje weer.

Tumult klinkt weer en de trombones spelen hun Vehm-frase, de strijkers doen mee. Uiteindelijk sterft het lawaai weg. Fagot en celli hebben nog even een mooie solo. En dan komt het vrolijke deuntje weer terug, dit keer als fuga. De opwinding van de stemmen die elkaar achterna zitten, leidt het hele orkest naar een fortissimo-uitbarsting waarin de blazers en de 1e violen het liedje tegelijk spelen (niet meer in fuga). De 2e violen en altén hebben enorm snelle begeleidende loopjes. De ouverture eindigt met een coda.

Lastige plekken

Zoals beschreven, zijn er wat lastige plekken:

- ▶ voor de blazers luistert de intonatie nogal nauw bij de wat 'blotere' stukken met nauwelijks of geen strijkers
- ▶ ook voor alle unisonostukken geldt: intonatie is extra belangrijk, want alles ligt bloot
- ▶ de strijkers hebben pittige loopjes in een razendsnel tempo.

Conclusie: zeker lenen!

Uiteraard zijn er plekken die aandacht verdienen, maar dat is niet erg. Je moet immers wat te doen hebben tijdens de repetities. Een beetje symfonieorkest zal dit kunnen spelen. De noten zijn niet al te moeilijk. Indien nodig kun je het 'assai' iets minder letterlijk nemen en een beetje gas terugnemen om de violen tegemoet te komen. Ook dan zal het stuk nog prima overeind blijven.

Maar of je er nu hard voor moet oefenen of niet: 'Les Francs-Juges' is vooral heel erg leuk en afwisselend om te spelen, dus leen het snel bij de FASO!

Recensent: Hieke van Hoogdalem.

[Hieke van Hoogdalem](#) schrijft als freelance journaliste regelmatig recensies, bijvoorbeeld voor de nieuwsbrief van de [Concertzender](#).

FASO-meetspelproject Bussum

Orgelssymfonie van Saint-Saëns: voor jeugd en volwassenen

Op zaterdag 8 oktober 2011 is het zover!

Toonkunstorkest Bussum viert zijn 65-jarig bestaan met het FASO-meetspelproject voor jong en oud in de Wilhelminakerk, Wilhelminaplantsen te Bussum. Met dit project – inmiddels het vierde in rij – wordt het FASO-Jeugdbeleid gepromoot en is goed te zien hoe bruggen kunnen worden gebouwd tussen jeugd en volwassenen.

Op deze dag zal het Toonkunstorkest, aangevuld met ruim 50 gasten (waaronder 15 jongeren van 10-22 jaar), o.l.v. Marion Bluthard een dag lang aan de prachtige *Orgelsymfonie* van Camille Saint-Saëns werken. De bekende Duitse organist David Schlaffke zal de orgelpartij voor zijn rekening nemen.

Als afsluiting geeft het projectorkest om 19:30 uur een concert dat toegankelijk is voor familie, vrienden en overige belangstellenden. De toegangsprijs hiervoor bedraagt € 5,- .

De kaarten zijn alleen ter plekke in de kerk te koop. We nodigen alle muzikliefhebbers, maar met name FASO-leden die geïnteresseerd zijn in het starten van jeugdbeleid, graag uit voor dit concert. Na afloop is er nog gelegenheid hierover van gedachten te wisselen tijdens de borrel.

Zie voor meer informatie www.toonkunstbussum.nl.

Muziek en het brein

Impressie conferentie MCN en Kunstfactor

De mededeling was niet nieuw; muziek is heel positief voor de ontwikkeling en het gezond houden van het brein. Toch was de conferentie rond dit thema heel inspirerend vanwege de informatieve maar ook enthousiaste inleidingen en de discussies die daarop volgden.

Wist u bijvoorbeeld dat Franse baby's 'stijgend huilen' en Duitse baby's 'dalend huilen'? Op zich is dat ook niet zo belangrijk, maar het laat wel zien hoeveel een baby al heeft geleerd voor de geboorte. Waarschijnlijk refereert de 'huilmelodie' aan de 'zinsmelodie' die in de taal van de moeder gebruikelijk is. Dit voorbeeld laat zien hoe creatief wetenschappers zoeken naar informatie over de ontwikkeling van ons brein.

De grote lijn van de betogen was, dat naarmate je in je jeugd meer wordt gestimuleerd (intellectueel en lichamelijk) je meer verbindingen in de hersenen aanlegt. Dat betekent dat er later meer verbindingen af kunnen sterven voordat je in de problemen komt. Een aantal deskundigen op dit gebied, de hoogleraren Eric Scherder, Dick Swaab, Henkjan Honing en Tom ter Bogt lieten met plaatjes van hersenscans zien hoe de hersenen zich ontwikkelen, hoe de verbindingen in de hersenen zich verstevigen naarmate zij intensiever gebruikt worden. Muziek blijkt een mooie en effectieve manier om de hersenen intensief te gebruiken. Het werd duidelijk dat muziek echt goed voor ons is, als tijdverdrijf waar je vrolijk van wordt,

maar ook als stimulator van onze hersenen.

Het tweede deel van de conferentie bestond uit een rondetafelgesprek met mensen uit de muziekpraktijk. Daaruit bleek dat muziek ook nuttig kan zijn als er al problemen zijn met de hersenen. Mensen met Afasie bijvoorbeeld leren weer spreken met behulp van zingen (steun van de zinsmelodie lijkt belangrijk). Ook kan muziek kinderen met leerproblemen helpen. Waarom is niet duidelijk; ondersteunt de muziek het leerproces of verbetert het functioneren (ook in sociaal opzicht) van het kind waardoor het beter kan leren?

De aanwezigen waren het er in ieder geval over eens dat muziek in het onderwijs dus belangrijk is. Het probleem is wel dat er te weinig docenten zijn die muziek kunnen en/of durven geven. Muziekscholen zijn wel bezig om met hun docenten de (brede) scholen in te gaan maar die docenten zijn niet opgeleid voor het lesgeven aan basisscholen en voelen zich daardoor ook niet altijd opgewassen tegen die taak. Gewoon veel zingen (in de klas) was daarom de belangrijkste aanbeveling aan het eind van de dag. Edwin Rutten (ambassadeur van de actie 'Muziek telt!') kaapte daarom bij de afsluitende vragenronde de microfoon om het samen zingen maar gelijk in praktijk te brengen en wel in de vorm van een jazzimprovisatie. "Muziek in de praktijk, dat willen we zien. Dat is van het grootste belang.", zei hij.

(bijdrage van Nelleke Geusebroek)

Scratchorkest MCO

Symphonie Fantastique voor amateurs met professionals

Voor amateurmuzikanten van alle leeftijden organiseert het Muziekcentrum van de Omroep (MCO) een meespeelorkest, een zogenaamd *Scratchorkest*. 'Starting from scratch' studeert het orkest, bestaande uit ca. 70 amateurmuzicanten en ca. 20 musici van het Radio Filharmonisch Orkest, een kort programma in en voert dat uit in het voorprogramma van het concert van het Radio Filharmonisch Orkest op vrijdagavond 18 november 2011 in Muziekcentrum Vredenburg. Het Scratchorkest staat onder leiding van dirigent Wouter Padberg en zal een deel uit *Symphonie Fantastique* van Hector Berlioz uitvoeren.

Er is plek voor ca. 70 amateurmuzicanten in de volgende bezetting: fluit, hobo, klarinet, fagot, hoorn, trompet, trombone, bastuba, violen, altviolen, celli, contrabassi, slagwerk en pauken. Deelnemers moeten minimaal 8 jaar les hebben gehad.

Inhoud

16 november 2011

- ▶ 19:00-21:00 repetitie in studio 5 van het MCO in Hilversum

18 november 2011:

- ▶ 17:30 aankomst Scratchorkest Vredenburg Utrecht
- ▶ 17:45-18:15 podiumrepetitie scratchorkest
- ▶ 18:30-19:15 diner en drankje (bij prijs inbegrepen)
- ▶ 19:30 concert door het Scratchorkest tijdens de inleiding in Vredenburg Utrecht
- ▶ 20:15 start concert RFO; gratis entree voor Scratchorkestmusici in Vredenburg Utrecht. Programma: zie www.rfo.nl

Rond 1 november 2011 worden partijen aan de deelnemers toegestuurd.

Kosten: €35,00 per deelnemer, cash te voldoen op de repetitie van 16 november.

Aanmelden bij c.rongen@mco.nl vóór 15 oktober 2011.

Vermeld uw naam, instrument, orkest waar u speelt (en welke partij), hoelang u al speelt/les heeft en uw (vroegere/huidige) docent.

MCO educatie behoudt zich het recht een selectie te maken van deelnemers. U krijgt rond 20 oktober bericht of u daadwerkelijk kunt deelnemen aan het Scratchorkest.

50 jaar Ars Musica

Jubileumconcert op 29 oktober

Het wordt een bijzonder concert want Ton Vandervalk heeft ter ere van dit jubileumconcert een compositie geschreven, op maat gesneden voor het orkest. De compositie is getiteld *Terminal 4* en is een Concerto Grosso met 3 solisten. Dirigent Michiel van Vliet is er één van; hij is naast dirigent ook slagwerker en zal de marimbasolo spelen. Wim Struiksma, de concertmeester, al 47 jaar lang lid, heeft een mooie violsolo toebedacht gekregen. Tenslotte zal het klavecimbel, dat Ars Musica zo uniek maakt in de Rotterdamse amateurwereld, ook extra uit de verf komen met de derde solopartij voor klavichiniste Ineke Haag.

Terminal 4 bestaat uit 2 delen en een intermezzo. De compositie verbeeldt de vertrekhal van een vliegveld waar de vluchten zijn geannuleerd en de passagiers verloren zitten te wachten.

Op het programma verder *Symfonie nr. 22* van Haydn (*De filosoof*) Deze heeft een heel bijzondere klankkleur dankzij de twee althobo's.

De Rotterdamse fluitist Kees Alers is solist in het fluitconcert van Joh. Joachim Quantz. Kees heeft al vele malen eerder met Ars Musica opgetreden o.a. bij het 20- en het 30- jarig jubileum. Het concert wordt feestelijk afgesloten met vuurwerk: *Fireworks* van Händel.

Kom luisteren! Zaterdag 29 oktober 2011 om 2:00 uur in de Salvatorkerk in Rotterdam, Hillegersberg. De toegangsprijs is: € 12,50, CJP / Rotterdampas: € 10,-

Kaartverkoop vanaf 19:30 bij de kerk. Wilt u reserveren? Telefoonnummer: 010-4733213. Meer informatie: www.ars-musica.nl.

(bijdrage van Wies Belder, Ars Musica)

Jeugd Symfonieorkest Rijnstreek

Jeugdorkest gaat internationaal

Op zondag 18 september a.s. zal het Symfonieorkest van het Jeugd Symfonieorkest Rijnstreek (JSR) het orkestseizoen 2011/2012 openen met een internationaal concert in de prachtige Stadsgehoorzaal in Leiden

Samen met het Grootkoor en orkest van het Carl-von-Ossietzky-Gymnasium uit Bonn en het East Oxford Community Choir zal een bijzonder programma ten gehore worden gebracht. U kunt komen luisteren naar L. van Beethoven (*Mis in C*, opus 86), G.F. (*Hallelujah uit de Messiah*), A. Corelli (*Corelli suite*) en J. Rutter

(*Magnificat*). Het concert staat onder leiding van Mark Tempelaars en Raymond Honing. Solisten zijn Sopraan: Mareike Müller, Alt: Esther Vis, Tenor: Robin Whitehouse, Bas: Alexander Schmitt.

Het concert op 18 september begint om 15:00 uur. Kaarten kan men reserveren via secretaris@jsrijnstreek.nl. Volwassenen €10,00 / 65+ €9,00 / < 18 €5,00, inclusief consumptie en vestiaire.

Afgelopen juli is het Symfonieorkest in Bonn en Keulen geweest en heeft daar samen met de beide koren de *Mis* van Beethoven en het *Magnificat* van Rutter gespeeld. Het tegenbezoek van de buitenlandse musici biedt een prachtige gelegenheid om dit mooie programma ook in Leiden te kunnen horen.

Maar niet alleen het Symfonieorkest zal dan spelen. Speciaal voor deze gelegenheid wordt het Groot JSR-orkest geformeerd; alle bijna 140 leden van het Kinderorkest, het Juniorenorkest en het Symfonieorkest zullen samen met het Duitse en Engelse koor (samen ook ongeveer 140 zangers) het *Hallelujah* uit de *Messiah* van Händel uitvoeren. Daarnaast speelt het Groot JSR de *Corelli-suite*.

Sinds 2000 heeft het JSR vruchtbare muzikale contacten met het Carl-von-Ossietzky-Gymnasium uit Bonn. De contacten zijn ontstaan tijdens de deelname van het Symfonieorkest aan de diverse muziekprojecten die in de Leidse partnerstad Oxford plaatsvonden. Deze internationale projecten brachten met muziek, zang en dans jongeren uit Leiden, Oxford, Bonn, Perm en Grenoble bij elkaar. De goede en vriendschappelijke contacten van leden, leiding en dirigenten resulteerden eerder in twee succesvolle uitwisselingsprojecten tussen het JSR en het orkest uit Bonn.

Inmiddels ziet het ernaar uit dat er aan het eind van het jaar nog een vervolg komt. Vanwege het succes in Bonn heeft het East Oxford Community Choir het Symfonieorkest uitgenodigd om in Oxford twee concerten te komen geven, op vrijdag en zaterdag 16 en 17 december. Daarnaast is het Symfonieorkest gevraagd om op zondag 18 december deel te nemen aan het Lord Mayor's Carol Concert; een concert in de Townhall dat door de burgemeester van Oxford wordt aangeboden aan de inwoners van Oxford. Dit is een bijzondere belevenis: aan het begin hiervan komen alle Lord Mayors in hun mooie traditionele pakken in optocht naar binnen. Voorbereidingen voor deze reis zijn in volle gang.

(bijdrage van Margreet van Dalen)

Stichting De MuziekFabriek

Projectorkest speelt orgelconcert van Poulenc

Stichting De MuziekFabriek uit Alphen aan den Rijn organiseert in september van dit jaar een kortlopend project rond het Orgelconcert van Poulenc. De Alphense dirigent Gerhart Drijvers en organist Simon Stelling bundelen hun krachten om op vrijdag 30 september en zaterdag 1 oktober twee bijzondere concerten te geven. De

eerste repetitie is op 7 september, er is nog plek voor enkele gevorderde strijkers.

Het orgelconcert van Poulenc is wereldberoemd en vraagt een uitgebreid en groot orgel om goed tot zijn recht te komen. Het bijzondere Steinmeyer orgel in de Adventskerk in Alphen aan den Rijn is hiervoor uitermate geschikt. Huisorganist Simon Stelling speelde daarom al jaren met het idee dit orgelconcert op 'zijn' orgel uit te voeren. Poulenc schreef het concert voor orgel, strijkorkest en pauken. Onder leiding van de eveneens in Alphen wonende dirigent Gerhart Drijvers is een projectorkest samengesteld dat in enkele repetities het concertprogramma instudeert.

Speciaal voor deze concerten is de MuziekFabriek op zoek naar gevorderde strijkers en conservatoriumstudenten die in enkele repetities het concertprogramma kunnen instuderen. Andere werken die tijdens dit programma klinken zijn het oratorium *Penitence, Pardon and Peace* van John Maunder en *St. Paul's Suite* van Gustav Holst. De koorpartijen worden gezongen door Min Ghesellen uit Nieuwkoop. De concertmeester van het orkest is Emmy Storms, recent nog finalist van het Oskar Back Violconcour. Op vrijdag 30 september is dit programma de opening van de orgelserie in de Adventskerk in Alphen aan den Rijn. Op zaterdag 1 oktober klinkt het concert in Citykerk Het Steiger in Rotterdam.

Meer informatie over het project, de concerten en kaartverkoop via info@stichtingdemuziekfabriek.nl en www.stichtingdemuziekfabriek.nl.

(bijdrage van Ellis Buis)

FASO-concertagenda

Aankondigingen op de FASO-website

De redactie ontvangt regelmatig concertaankondigingen van orkesten. Gewone, maar vaak ook heel bijzondere concerten. Aankondigingen van deze concerten kunt op plaatsen op de FASO-website in de [FASO-concertagenda](#). FASO-orkesten kunnen, door gebruik te maken van hun FASO-inloggegevens, gemakkelijk hun eigen concerten aan de concertagenda toevoegen. Maak daar gebruik van: de concertagenda kan ook andere orkesten stimuleren tot uitdagende programma's!

Zo kunt u er bijvoorbeeld aankondigingen vinden van de volgende bijzondere concerten:

- [Autunno-Ensemble](#) – Het ensemble ontleent zijn naam aan het feit dat het jaarlijks in de herfst een tournee door Nederland maakt. Het Autunno ensemble staat sinds 2005 onder leiding van Marien van Staalén, solocellist bij het Rotterdams Philharmonisch Orkest.

Programma: M. Weinberg (1919-1996), *Symfonie nr. 2* (1946) W.A. Mozart (1756-1791), *Concert nr 2 in D gr. voor fluit KV 314* P. Kooreman (1955), *Stringles* (2010) P.I. Tsjajkovsky (1840-1893), *Souvenir de Florence* Solist: Herman van Kogelenberg.

1 november, Amsterdam - Amstelkerk, Amstelveld 10 - aanvang: 20:15u. Daarna concerten in Hattem (3-11), Zeist (4-11), Dokkum (5-11) en Brummen (6-11).

- [Tilburgs Festival Orkest](#) – *Weense Meesters*. Een multicultureel programma waarin muziek wordt gecombineerd met Weense architectuur. Wij nemen u

mee naar onder andere de Hofburg, Schönbrunn en het Hundertwasserhaus. Door middel van speciale belichtingstechnieken zult u het gevoel krijgen aanwezig te zijn in de verschillende gebouwen. De muziek is bij het specifieke gebouw gekozen op grond van historie of sfeer, waardoor een extra dimensie wordt toegevoegd.

Inlichtingen: Theo Tak - telefoon: 06-53169962 - e-mail: taktheo@gmail.com
13 november, Tilburg - Factoriumzaal Tilburg - aanvang: 15:00u.

FASO-Nieuwsbrief

QR-code
www.fasobib.nl

Kopij FASO-Nieuwsbrief

Lever uw bijdrage!

Kopij voor de volgende nieuwsbrief kunt u **uiterlijk 1 oktober 2011** sturen naar: **redactie@fasobib.nl**. De deadlines en verschijningsdata van de FASO-Nieuwsbrief voor de komende maanden zijn weergegeven in onderstaande tabel:

	Deadline	Verschijningsdatum
2011-8	1 oktober	15 oktober
2011-9	26 november	10 december
2012-1	28 januari	11 februari
2012-2	10 maart	24 maart
2012-3	21 april	5 mei
2012-4	2 juni	16 juni

